

Fine 5: 5 x 5

02. märts 2017 00:05

Keiu Virro
Eesti Päevaleht

Tiina Ollesk ja Renee NõmmikFoto: Madis Veltman

Eesti pikima staažiga tantsuteatri algusajal polnud tegijail tantsimise kõrvalt magamiseks mahti. 25-aastaseks saamisest ei julgetud siis unistadagi.

Draamateatri väikses saalis esietendus hiljuti Peeter Raudsepa lavastus „Saraband”. Renee Nõmmikule ja Tiina Olleskile (lavastuse koreograaf ja tantsija) on see märgiline. 25 aastat tagasi 7. novembril toimus täpselt samas kohas Fine 5-i esimene tantsulavastus „Tuxedo Junction”. Ring saab täis?

Õigupoolest polnud moderntantsuteatrist Nordstar välja kasvanud viisikul – sinna kuulusid ka Anu Ruusmaa, Katrin Laur ja Oleg Ostanin – tookord veel seda nime, mille järgi nad on praegu tuntud. Ent kauaks nii ei jäänud. Veel sama kuu lõpus sõitis viisik Vitsebski moodsa koreograafia konkursile. Nõmmiku loodud „Rändajad” võitis seal teise preemia, „Tuxedo Junctioni” katkend jõudis võistluse lõppvooru. „Läksime seda baari konjakiga tähistama. Sel hetkel tulid meist mööda tantsijad, kellest üks ütles vene keeles teistele: „Smotri, vot eta prekrasnaja pjatjorka!” Sellest sai otsekohe meie toost. Hakkasime kohe mõtlema, kas meist saab siis Prekrasnaja Pjatjorka, Ilus Viis või hoopis ingliskeelne Fine 5. Viimane jäi,” räägib Nõmmik tantsuteatri nimesaamisloost. Nimi ise ei tähista mõistagi enam ammu viit tantsijat.

Hakkasime kohe mõtlema, kas meist saab siis Prekrasnaja Pjatjorka, Ilus Viis või hoopis ingliskeelne Fine 5.

Nordstar, millest Fine 5 välja kasvas, oli omas ajas täiesti uus nähtus. Seni balletitruppides töötanud tantsijad leidsid end ühtäkki linnahalli jäähalli tilkuva laega treeningisaalis proovi

tegemas ja õppimas kontaktimprovisatsiooni, mis oli balletitantsijatele väga võõras. Ruumi temperatuur oli nullilähedane, aga see tantsijatele ei lugenud. „Just tänu Nordstarile ja Saima Kranigile saime omavahel kokku ja tunda, mida tähendab mudel, kus töötatakse iseseisvalt ja professionaalselt, aga kahjuks riikliku abita,“ meenutab Ollesk.

Uus ja huvitav

Esimene Fine 5-i lavastus viiele tantsijale ehk „Tuxedo Junction” valmis Nõmmiku käe all. Lavastust mängiti nii täisprogrammina kui ka osaliselt üle 370 korra. Tantsijaid kutsuti ka ootamatutesse kohtadesse, näiteks missivalimistele. Kutsest Absolut Vodka degusteerimisele ütlesid nad ära. Nende tantsustiil tundus kutsujatele uus ja huvitav, aga Ollesk arvab, et küllap loodeti näha pigem varieteed ja sõutantsu. Paljud kutsujad ei saanud tegelikult aru, mis see moderntants ikkagi on.

Nordic Stari tantsuteater valmistus 1991. aastal Tallinna balletikooli proovisaalis „Ameerika avangardtantsu õhtuks”. Foto: erakogu

Sellest, et Fine 5 võiks tegutseda 25 aastat, ei osatud toona aga undki näha. Renee Nõmmik ütleb, et neil on erakordselt vedanud. Nii mõnigi tantsija, kellega nad töötavad, on Fine 5-iga olnud kümneid aastaid, ehkki tantsuteater tegutseb projektipõhiselt ja stabiilset palka maksta ei saa. Nõudmised tantsijale tähendavad aga nädalas nelja-viit pikka proovi, millele järgneb loomeprotsess. „See kunstiliik nõuab väga suurt distsipliini ja analüüsivõimet nii mõtlemises kui ka kehatöös,“ märgib Nõmmik.

„Meil ei ole olnud kunagi plaani, kui kaua Fine 5 kestma peaks. Kui Draamateatris viie aasta täitumist tähistasime, tundus see meile üüratu teona. Jääda nii kauaks püsima ilma riigi toeta!” meenutab Nõmmik. Ta kinnitab, et on elu suurimad elamused saanud just liikumisteatrist, mitte draama- või muusikateatrist. „Liikumine kui kunst on tunginud sügavale alateadvusse, puudutanud mind nii emotsiooni kui ka mõtte tasandil.”

Liikumine kui kunst on tunginud sügavale alateadvusse, puudutanud nii emotsiooni kui ka mõtte tasandil.

1994. aastal loodi õpetajate majaga koostöös Fine 5-i tantsukool, mis oli Eesti esimene põhjalik ja suurem moodsa tantsu koolitus. „Katsetele tuli 300 inimest, vastu võtsime 100,“ lausub Nõmmik. Nii tema, Tiina Ollesk kui ka Anu Ruusmaa hakkasid tunde andma. „Hommikust õhtuni olid tunnid nii lastele kui ka täiskasvanutele ja pärast seda tegime Fine 5-i proove.“ Aga millal jäi aega puhata? „Magamisega me siis ei tegelenud,“ nendib Ollesk.

Lavastus „Falling leaves/Langevad lehed“ (koreograafia, lavastus: R. Nõmmik, muusika: A. Pärt, 1993). Pildil: Katrin Laur, Anu Ruusmaa, Oleg Ostanin, Tiina Ollesk, Renee Nõmmik
Foto: erakogu

Õpetajate majas tekkis ühel hetkel aga ruumipuudus, mistõttu koliti Volta tehasesse. „Eestimaa talves oli betoonpõrandatega kütmata tehaseruumis päris jube olla. Aga me pidasime seal kaks aastat vastu,“ meenutab Ollesk üht keerulisemat aega, Fine 5-i talitantsuperioodi, kus tantsijatel oli ikka kolm paari villaseid sokke jalas ja joped seljas. Nõmmik ja Ollesk aga arvavad, et sel ajal on olnud mõju nende tolleaegsele liikumiskeelele. „Kui on nii külmad treeningsaalid, siis sa ei lähe end põrandale rullima ega kontaktimprovisatsiooniga tegelema. Nii et me olemegi jäänud püsti ja liikuma,“ ütleb Ollesk. Edasi liiguti Tallinna vanalinna, kus Fine 5 sai oma kasutusse avalikul pakkumisel olnud Laia tänava ruumid. Seal olid nad 2011. aastani, kui nende rendileping üles öeldi. Tantsuteatri ajaloo üks keerulisemaid hetki tähendas, et tantsukoolist tuli loobuda. Fine 5 jäi tegutsema üksnes väiksema loominguks kooslusena.

Valusad ja ilusad hetked

Väga valusateks hetkedeks peavad Ollesk ja Nõmmik ka olukordi, kus nad on ministeeriumi või haridusameti poolelt kokku puutunud sellega, et ei teata, mis on moderntants ja milliseid tingimusi on vaja selle kunstiigiga professionaalselt tegelemiseks.

„Kui üks meie varasemaid ministreid ütles, et meil on ju olemas moderntantsuteater, pidades silmas Estoniat ja Vanemuist. Või kui haridusametist öeldakse, et nad ei saa meid toetusreale, sest nad lihtsalt ei oska lugeda infot moderntantsu tundidest, mida me juba 1990-ndatel Fine 5-i tantsukooli õppekava ainekaartides kirja panime. Need on tõesti olnud väga valusad hetked,” kinnitab Nõmmik.

Aga ilusaid aegu on olnud märksa rohkem. „Iga päev proovisaalis on tegelikult kingitus ja see on ilus,” ütleb Ollesk. „Üks maagilisemaid aegu Fine 5-i algusperioodil oli 1995. aastal, kui tegime Kadrioru luigetiigil täiesti müstilise etendusõhtu „Langevad lehed”,” meenutab Nõmmik aega, kui Kadrioru pargi direktor Ain Järve, keda Nõmmik nimetab tõeliseks visionääriks, kutsus heategevusliku ürituse tarbeks kokku inimesed (peale Fine 5-i tantsijate oli laval näiteks Kaie Kõrb ja Viesturs Jansons) ja leidis tantsulavastuse korraldamiseks võimalused, ehkki toona ei olnud raha praktiliselt millekski.

Pilt Kadrioru pargi luigetiigil 1995. aastal toimunud etenduselt „Langevad lehed” (koreograafia, lavastus: R. Nõmmik, muusika: A. Pärt, 1993) Foto: erakogu

„Ta leidis toetajaks Pekkaniska firma, mis oli nõus luigetiigi vette lava ehitama,” toob Nõmmik näiteks. „Kahel öhtul käis meid vaatamas 20 000 inimest. See oli täielik lummus. Kõik teed Kadrioru pargis olid palistatud küünaldega, atmosfäär sellest tantsulavastusest oli selline, et veel praegugi meenutatakse.”

Selgelt on neil meeles ka kutse Itaaliasse, et 2003. aastal näidata oma lavastusi Palermos Teatro Liberos. Fine 5-i tantsijad Ollesk ja Nõmmik esinesid duettidega „Two Trains” ja „Sandwater”. „Meil ei olnud kogemust, mida tähendab viiel õhtul järjest esineda füüsiliselt väga intensiivsete ja tehniliselt nõudlike lavastustega. Pealegi veel Itaalias. Olime füüsiliselt päris läbi ja terve keha sinikates. Nii kujunes meil välja rutiin, kus õhtuti olime laval ja päeval vannis, kuid kõik viis õhtut sai edukalt ära tehtud,” naerab Nõmmik.

Foto: Madis Veltman

Fine 5-i algusaastate omaalgatuslikult organiseeritud Eesti tuurid tähendasid, et tantsijad pidid ise kõikides rollides olema. „Me ise organiseerisime endale bussi, võtsime kaasa põranda, ise kleepisime plakatid ja vajutasime makinupule ka. Kristlikult organisatsioonilt laenatud buss sõitis 40 km tunnis, selles polnud soojendust ja see läks iga 20 kilomeetri tagant katki. Ja nii me 1990-ndate alguses tuuril käisime, et inimesteni viia mingit aimdust, mis on moderntants,“ räägib Ollesk.

Praegu valmistatakse ette EV100 lavastust koostöös Rakvere teatriga. Selle projekti jaoks on Eesti teatrid paaridesse loositud ja igale kooslusele on loosiga määratud kümnend, millest lavastus peaks valmima. Fine 5-i ja Rakvere teatri koostöölavastuse teema on 1990-ndad, millest sobivamat oleks mõlemale partnerile küllap keeruline leida. Ja koostöö sujub. Ollesk ütleb, et tantsuteatrina nad teisiti ei saakski. „Tantsijad on õppinud olema iseseisvad, aga ka distsiplineeritud, tegema tööd igasugustes oludes ja meeskonnana. Tantsijad peavad oskama koostööd teha, teisiti teater kui loov mõttekooslus ja kunstiline platvorm ei saaks toimida. Nii nagu Fine 5 on toiminud juba 25 aastat – või äkki esimesed 25 aastat?“

25 tantsu

25 aasta täitumise puhul valmib Fine 5-il suurlavastus „25 tantsu“. „Oleme ühendust võtnud 25 endise ja praeguse Fine 5-i tantsijaga, kellel palusime ette valmistada kaks ja pool minutit lavastust kas enda loomingulise idee või koostööd Fine 5-iga reflekteerivate ideede põhjal, millest me panemegi novembriks lavastuse kokku,“ sõnab Tiina Ollesk. Eelkõige huvitavad neid tantsijad kui isiksused.

See leht on trükitud EESTI PÄEVALEHE internetiväravast
Aadress <http://epl.delfi.ee/archive/article.php?id=77399736>